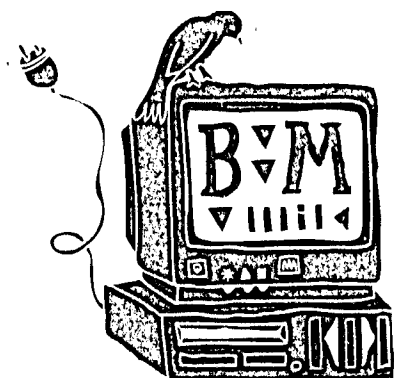

een jaar OFFLINE

BRAM
van
MONTFOORT

moon

Voor Anouk

© 2013 Bram van Montfoort en Moon, Amsterdam

Omslagbeeld en ontwerp Floor Rieder

Opmaak binnenwerk Hannah Weis-Roos

ISBN 978 90 488 1781 8

NUR 285/301

www.uitgeverijmoon.nl

Moon is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Inhoud

Proloog

Een leven lang online	7
Offline survivaltips – De eerste stapjes	16

Januari

De eerste schok	19
Offline survivaltips – Gadgets	32

Februari/maart

School voor Journalistiek	35
Offline survivaltips – Dat zoeken we even op	47

April/mei

Waarom belt er nu niemand?	50
Offline survivaltips – De vaste telefoon	73

Juni

Afspraak is afspraak	75
Offline survivaltips – Brieven schrijven	88

Juli

Onderweg en onbereikbaar	92

Augustus

Op zoek naar Afonso	113

September/oktober/november

Ambitie of andijvie?	122

December

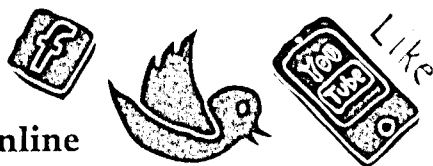
Afscheid van een offline wereld	143
Offline survivaltips – Jouw manier	154

Epiloog

Een leven lang online	156
Online survivaltips	171

Verantwoording & dank	173

Proloog Een leven lang online

Plakband. Dat ben ik vergeten. Over een paar seconden begint 2012. De menigte op het dak van mijn studentenflat is alvast begonnen met aftellen. Ik sta vast op de trap en kan niet naar voren of naar achteren. In mijn linkerhand heb ik een enorme vuurpijl, in de rechter een fles champagne. Hierboven heb je het mooiste uitzicht over Amsterdam. Niet dat ik het vaak zie. Normaal gesproken zit de deur naar de trap op slot. Het dak is volgens de brandweer te onveilig. Voor de gelegenheid heeft de huismeester nog een extra groot slot om de metalen deur gehangen. Er zijn wel vaker illegale feestjes op het dak geweest. Nu heeft iemand met een lasapparaat een heel gat in de deur gebrand. Daar heb ik me net doorheen gewurmd. Passen we er nog wel bij? Iedereen wil op het laatste moment naar boven. Waarom moest ik verdomme tot vijf voor twaalf achter die computer blijven zitten? Nog even Facebook checken, nog even een dramatische laatste tweet plaatsen en kijken of er reacties zijn.

Waarom doe ik dit eigenlijk? Voor de aandacht? Ik ga een jaar offline en kondig dat vervolgens groots aan op Twitter, Facebook, weblogs... *Het is duidelijk, Bram*, schrijft een columniste van *de Volkskrant*, *jij aast op een plekje op de online apenrots*. Mijn oma heeft het stukje uitgeknipt. Zij leest nog elke dag de krant. Ik heb een iPad2. Die wint het meestal van de krant als ik 's ochtends de woonkamer binnenstommel. Mijn iPad geeft me persoonlijke aandacht. Laat zien hoeveel keer mijn YouTube-filmpjes zijn bekeken, of er reacties op Twitter zijn en likes op Facebook. Ik kan er ook het nieuws op lezen, daar iets grappigs over zeggen en respect krijgen van vrienden. Zoveel reacties als nu heb ik nog nooit gehad. *Een JAAR offline?!?! Wauw. Respect. Dat zou ik echt noooooit kunnen*. Zelfs de media gaan bellen. AT5, *Het Parool*, Radio 538.

CROWDFUNDING OP NIEUWSPOST.NL

Er begint meteen iets te borrelen als ik Bob van 't Klooster eind 2010 hoor vertellen over zijn crowdfundingwebsite Nieuwspost.nl. Je kunt er je eigen journalistieke project op zetten zonder tussenkomst van uitgevers, omroepbazen, advertentieverkopers of mediabedrijven. Je verkoopt je verhaal direct aan het publiek. Allerlei ideeën schieten door mijn hoofd. Uitein-

delijk kies ik voor iets wat heel dicht bij mezelf staat: afkicken van mijn internetverslaving.

Het kost even tijd om mijn idee in de juiste vorm te gieten. Ik ga voor de meest radicale oplossing: een jaar zonder internet en mobiele telefoon leven. Er zijn vast betere, subtielere manieren om je internetgebruik in de hand te houden, maar op deze manier wordt het ook een avontuur. Een ontdekkingsstocht naar de wereld van brieven schrijven en vaste telefoons. Ik kies voor een jaar omdat ik in die periode alles kan meemaken wat ik offline wil meemaken: studeren, werken, stage lopen, op reis gaan, sociale contacten onderhouden.

Deelnemers aan het project krijgen vanaf tien euro een jaar lang mijn brieven op de deurmat. Daarin vertel ik hoe het offline leven me bevalt. Ze kunnen me ook brieven terugschrijven met daarin tips of hun eigen ervaringen met internet en mobiele telefoons. Ik krijg enthousiaste aanmeldingen van een diverse groep mensen. Een studentenhuus uit Zwolle, een gemeenteraadslid uit Warffum, een vmbo-lerares uit 's Heer Arendskerke, een gepensioneerde man uit Bussum, een jeugdwerker uit Gent, een scholier uit Appelscha, een radiomaker uit Amsterdam, en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Als de teller op tachtig aanmeldingen staat, sluit ik de inschrijving. Het project moet niet te grootschalig worden. Nu heb ik nog een beetje een idee aan wie ik mijn brieven schrijf. Daarnaast besluit ik tijdens de verdere voorbereidingen, en de duur van mijn project, geen interviews meer te geven. Ik wil in mijn offline jaar niet anders behandeld worden omdat mensen me toevallig voorbij hebben zien komen bij *Hart van Nederland* of *De Wereld Draait Door*.

Er zijn twee regels waar de deelnemers me tijdens mijn project aan kunnen houden:

- 1 Ik gebruik geen internet of mobiele telefoon.
- 2 Ik geef anderen niet de opdracht internet of een mobiele telefoon voor mij te gebruiken.

Als ik een van deze regels overtreed, kunnen ze hun geld terugvragen. Zo heb ik een mooie stok achter de deur om het een jaar lang vol te houden.

Geo staat ongeduldig naast me. Hij is de trotse nieuwe eigenaar van mijn iPad2. Wat heb je aan zo'n ding zonder internetverbinding? En beste vrienden verdienen af en toe wel een cadeautje, toch? Het is zijn laatste oud en nieuw in Nederland. Binnenkort vertrekt hij naar Colombia voor een nieuwe baan. Hoe gaan we in contact blijven? Bellen? Brieven schrijven? Ik ken Geo via internet. Mensen maken altijd flauwe grapjes als we dat vertellen, maar het is een van de beste dingen die me ooit is overkomen. Bijna tien jaar geleden zaten we allebei op een politieke discussiesite. De Twin Towers waren gevallen, Pim Fortuyn net vermoord. Ik zat op de middelbare school in een klein Brabants dorpje. Geo studeerde in Utrecht. Onder een schuilnaam discussieerden we over van alles en nog wat. We gingen elkaar ook in het echt zien. Eerst beschouwde ik hem als een soort oudere broer, later als vriend, en nu staan we hier op het dak van mijn studentenflat. Bijna dan. Waarom lopen die mensen niet door?

Bizar dat het zover gekomen is. De eerste keer dat ik internet gebruikte, maakte het nog rare geluidjes. *Piep-trrrrr-ting-dung-ting-dung* hoorde je dan over de telefoonlijn. Mijn moeder had een kookwekker naast de computer gezet. Maximaal een halfuurtje per dag. Samen met vriendjes surfte ik over tergend langzame websites. We hadden al snel door dat je je online makkelijk als iemand anders voor kunt doen. Op de tmf-chatbox waren we Sanne, een blond hockeymeisje van zestien. GeileHenk44 vond dat wel interessant en vroeg om ons telefoonnummer. We gaven dat van een klasgenootje. Zijn moeder werd nog wekenlang lastiggevallend door een hijger.

Ik kwam erachter dat je je online ook veel belangrijker kunt voordoen dan je bent. Zo was ik op een gegeven moment 'voorzitter' van de Anti-Marjon-De-Hond- en de Anti-Britney-Spears-club. Van Marjon de Hond (weervrouw van het *NOS Journaal*, opvolger van mijn favoriet Diana Woei) kreeg ik een verbaasd mailtje; voor de Britney Spears-club belde er een radiostation, waartegen ik trots vertelde dat 'we' de week daarna gingen demonstreren voor het gemeentehuis van Arnhem.

Het was het heerlijke tijdperk dat de grotemensenwereld nog niet zoveel van internet snapte. In de eerste klas van mijn middelbare school legde meneer Wijnen tijdens het vak informatica met grote moeite uit hoe Microsoft Word werkte. Een paar jaar later kregen we kabelinternet in de studiezaal. Een of andere malloot had bedacht dat wij daar als pubers wel zelfstandig achter de computer konden werken. In die tijd ontdekte ik online games. De meisjes kletsten

op msn en wij, de jongens, schoten elkaar af tijdens Unreal Tournament. Meestal was er wel iemand zo grappig om de naam van de surveillant aan te nemen. *Meneer Vorstenbosch has been killed*, las dan de helft van de gniffelende studiezaal op zijn scherm. Niet dat we internet nooit voor school nodig hadden trouwens. Menig goed cijfer had ik rechtstreeks te danken aan Boekverslagen.nl.

Op een dag voegde ene Romy uit Noord-Holland me toe op msn. Het chatprogramma was toen het belangrijkste sociale medium – Hyves of Facebook bestond nog niet. Ze had mijn e-mailadres gezien op een van de onzinsites die ik beheerde. Even later voegde ook haar oudere zus Marijke mij toe. Ik raakte aan de praat met de twee meisjes, die ik nog nooit in het echt had gezien. Vooral met Marijke kon ik het goed vinden. We chatten over reizen, dromen, films, vriendschap, muziek, het leven, de sterren – over eigenlijk alles konden we wel praten. Wanneer ik thuiskwam was het eerste wat ik deed kijken of Marijke online was. We begonnen te sms'en, te bellen, tot diep in de nacht, en op een dag nam ik de trein naar Noord-Holland. Ik kwam zo mogelijk nog verliefder terug. Dit meisje was alles voor mij. Alles waar ik ooit op had gehoopt. Een paar maanden later sprak haar zusje Romy me weer eens aan op msn. Ze maakte zich zorgen: 'Je weet toch wel dat Marijke een vriendje heeft?'

'Internet is goed voor twee dingen,' doceert Dick van der Lugt, 'vieze plaatjes en...' Dat andere is-ie vergeten. Ik ben aan een nieuw leven begonnen met een studie journalistiek in Utrecht. Mijn interviewdocent is duidelijk nog van de oude stempel. Verenigingen en belangenclubjes zoek je op met *Pyttersen's Almanak*. Mijn studiegenoten en ik weten wel beter. Wij googelen alles. Als we een gastspreker in de les hebben, weten we binnen tien minuten zijn hele levensloop. Als we een achtergrondverhaal moeten schrijven, halen we verreweg de meeste informatie online. Je hebt Google, Wikipedia, LexisNexis (krantendatabank), cbs Statline (Centraal Bureau voor de Statistiek), ANP agenda (persagenda voor evenementen), AcademicSearchPremier (wetenschappelijke artikelen), en ga zo maar door. *Who the fuck needs Pyttersen's Almanak?*

'Fijn dat jij mijn vriend wilt zijn,' krabbelt mijn negenjarige nichtje op Hyves. Eigenlijk is het alweer een beetje passé voor studenten om Hyves te gebruiken. Wij zitten op Facebook. Twitter. LinkedIn misschien. Maar voor mijn nichtje maak ik graag een uitzondering. Het aantal contacten, vrienden, volgers, of hoe je ze ook wilt noemen, groeit gestaag door. Stiekem ben ik er wel trots op

en probeer ik bij te houden waar iedereen zich mee bezighoudt. Ondertussen wil ik ook graag dat mensen zien wat ik doe. Ik deel de artikelen die ik schrijf, gedachten die ik heb, plekken waar ik ben geweest, foto's die ik heb genomen (of nog beter: waar ik zelf op sta), filmpjes die ik heb gemaakt, sites die ik heb bezocht. Ik like, ik volg, retweet, stuur door.